

عنوان مقاله:

نگاهی جامعه شناختی به بازآفرینی اسطوره های آرش در میدان ادبی ناسیونالیستی

محل انتشار:

فصلنامه اجتماعیات در ادب فارسی، دوره 1، شماره 3 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

وحید رویانی - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه گلستان

منصور حاتمی نژاد - کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه گلستان

خلاصه مقاله:

در جامعه‌شناسی پسا ساختارگرا که شاخص‌ترین چهره آن پیر بوردیو است، به بررسی رابطه فرد و ساختار پرداخته می‌شود تا تاثیر متقابل اراده انسان و ساختارهای اجتماعی بر زندگی او کم رنگ نشود و تحلیل نهایی نیز دچار نسبی باوری حاکم بر اندیشه های پست‌مدرن نگردد. بوردیو به جای مفهوم ساختار، مفهوم میدان را به کار می‌برد، به نظر او هر فرد در طول زندگی خود با میدان‌های متفاوت اقتصادی، سیاسی و فرهنگی درگیر است و حرکت‌هایی که در درون این میدان‌ها رخ می‌دهد، آگاهانه و ناآگاهانه، بر زندگی او تاثیر می‌گذارند. یکی از این میدان‌ها، میدان ادبی است. او معتقد است عاملیت، ساختار و ارتباط متقابل آن‌ها نقشی اساسی در شکل‌گیری متون خلاقه ادبی دارند. به همین منظور اسطوره آرش که در دوره معاصر یکی از اساطیر پر طرفدار بوده است، بر اساس این نظریه تحلیل گردید. داستان آرش کمانگیر یکی از اساطیر ایرانی است که توسط بهرام بیضایی، مهرداد اوستا و ارسلان پوریا در میدان ادبی ناسیونالیستی ایران بازآفرینی شده است؛ تحلیل این سه منظومه به شیوه بوردیو نشان می‌دهد که ویژگی‌های مشترک میدان ادبی ناسیونالیستی ایران در هر سه بازنویسی به چشم می‌خورد، یعنی بیگانه‌ستیزی، تاکید بر زبان مشترک، تاریخ مشترک، افتخارات قومی و مرزهای مشترک که درون مایه ثابت بازنویسی‌های مورد نظر هستند و در فرم‌های متفاوتی تکرار می‌شوند.

کلمات کلیدی:

آرش کمانگیر، میدان ادبی، بوردیو، ناسیونالیسم، جامعه‌شناسی ادبیات

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1821657>

